

NOTITIE RUBBERINFILL KUNSTGRASVELDEN

April 2023

INLEIDING

In afgelopen februari 2023 is geconcludeerd dat de voetbalvelden in de gemeente Simpelveld vervangen moeten worden. Hiertoe is een eerste voorstel gedaan om 5 natuurgrasvelden te vernieuwen in 2024. In de projectgroep Voetbal is dit voorstel besproken. Op basis van de recente inzichten en ervaringen is geconstateerd dat om overbelasting van natuurgrasvelden, ook bij nieuwe natuurgrasvelden, te voorkomen is enige overcapaciteit geen overbodige luxe. Een mogelijkheid om overcapaciteit te creëren is de aanleg van kunstgrasvelden. Onder meer op basis hiervan is een nadere verkenning en verdieping uitgevoerd naar de actualiteit van kunstgrasvelden. Onderstaand het resultaat van deze verkenning.

ONTWIKKELINGEN

Al jaren zijn er diverse discussies over de mogelijke gezondheidsrisico's van het spelen op kunstgrasvelden. Rubbergranulaat (SBR) wordt met name gebruikt als infill materiaal voor kunstgras voetbalvelden. Dit materiaal bestaat uit hergebruikte rubberproducten, zoals versnipperde autobanden. Om te voldoen aan de NOC*NSF-normen worden kunstgrasvelden ingestrooid met diverse soorten instrooi materialen. Dit om de sporttechnische eigenschappen van natuurgrasvelden zoveel mogelijk na te bootsen (zoals zachtheid, wrijving, weerstand, e.d.).

Van de ruim 1800 kunstgrasvoetbalvelden in Nederland is ruim 90% met dit rubber van gemalen autobanden ingestrooid. Daarnaast is dit ook toegepast bij rugbyvelden en Cruiff Courts. Naast gemalen rubber wordt ook gemalen kunstgras (TPE) als infill gebruikt. Ook dit product zal in de toekomst mogelijk niet meer gebruikt mogen worden. Op dit moment buigt de Europese commissie zich over het gebruik van deze infill materialen. Een eventueel verbod geldt dan vermoedelijk voor de zogenaamde polymerische infill materialen, waaronder TPE en SBR vallen. Zand ingestrooide velden die veel worden toegepast bij hockey en korfbal vallen niet onder deze categorie.

In het verleden werden al verschillende onderzoeken uitgevoerd om te zien of rubbergranulaat in kunstgrasvelden schadelijk zou zijn voor de gezondheid. Hierbij ging het met name over een blootstelling aan nitrosaminen, dat een kankerverwekkende werking zou hebben. In 2018 vond er een nieuw onderzoek plaats door het RIVM naar de aanwezige stoffen in rubbergranulaat en het vrijkomen van deze stoffen. Onderzoeken hebben aangetoond dat sporten op kunstgrasvelden die

zijn ingestrooid met rubbergranulaat veilig is. De meeste gemeenten met kunstgrasvelden sluiten zich aan bij de bevindingen van het RIVM.

MILIEU RISICO'S

Naast de discussies over de mogelijke gezondheidsrisico's van het spelen op kunstgrasvelden is er ook discussie ontstaan over de mogelijke milieurisico's die gepaard gaan met het gebruik van rubbergranulaat op en onder sportvelden. De koepel van milieuorganisaties Recycling Netwerk, een coalitie waarbij onder meer Greenpeace en Milieudefensie zijn aangesloten, heeft in september 2017 aangifte gedaan vanwege het gebruik van rubbergranulaat op en onder sportvelden. De organisatie stelt dat sportclubs, gemeenten en bandenleveranciers strafbaar zijn, omdat het rubber zware metalen zouden lekken in de bodem.

ALGEMENE ZORGPLICHT

Het correct naleven van de zorgplicht door de beheerder van kunstgrasvelden is van groot belang. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft onder andere op basis van het RIVM-rapport uit 2007 beheersmaatregelen voorgesteld en de branche heeft een zorgplicht document opgesteld. In november 2021 is door BSNC (Branchevereniging sport en cultuurtechniek) een document 'zorgplicht, milieu kunstgrasvelden' opgeleverd.

De algemene zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg voor het milieu in acht moet nemen. De zorgplicht is opgenomen in [het activiteitenbesluit milieubeheer](#).

Het gebruik van rubbergranulaat op kunstgrasvelden is op dit moment nog niet verboden. Er is wel al een zorgplicht om verspreiding van de korrels te voorkomen. Een verbod op rubber infill is wel te verwachten (zie bij Europees onderzoek). Het RIVM heeft onderzoek gedaan naar aanleiding van een studie door BSNC. Uit deze studie blijkt dat er tijdens aanleg, onderhoud en gebruik op verschillende manieren korrels in het milieu belanden.

De onderzoekers bevelen een aantal simpele maatregelen aan die de verspreiding van microplastics aanzienlijk beperken. Daarom hebben Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht samen met BSNC een plan van aanpak gepresenteerd waarbij eigenaren en beheerders van kunstgrasvelden meteen mee aan de slag kunnen gaan, zoals het aanbrengen van kantplanken rond de velden, het aanbrengen van matten/borstels bij de ingang van het veld en het aanpassen van de beheersmaatregel om de blaas- en veegrichting rondom de velden naar binnen te richten.

Uit recent onderzoek in Spanje blijkt overigens dat 25% van de korrels in de bodem terecht komen. Er is dus sprake van een serieus te nemen issue.

EUROPEES ONDERZOEK

De ECHA (Europese Agentschap voor Chemische Stoffen) buigt zich momenteel over het gebruik van infill plastics (en rubber korrels) in eindproducten. Hieronder valt ook het gebruik van rubber

infill materialen in kunstgrasvelden. De conclusies van de ECHA zullen bijdragen aan Europese wetgeving met betrekking tot het gebruik van deze materialen. Hiermee hebben ze dus direct effect op de vele kunstgrasvelden die in Nederland gelegen zijn en in de toekomst aangelegd gaan worden. Het advies van de ECHA ligt er. De Europese Commissie heeft in december 2022 concept wetgeving gepubliceerd. Via een stemming onder de lidstaten zal de Europese Commissie een besluit nemen. Dit staat thans gepland voor Q2 2023. Het advies van de ECHA is daarbij de basis. De Nederlandse rijksoverheid heeft reeds aangegeven in de eerder aangehaalde visie in principe voorstander te zijn van een verbod, maar wel met inachtneming van een redelijke overgangstermijn. Een langere uitfasering van microplastic infill over een periode van 12 jaar, zoals de KNVB en VSG bepleiten, worden door de Staatsecretaris in haar overwegingen meegenomen. De ECHA stelt een overgangstermijn van 6 jaar voor. Dit is ook zo verwerkt in de voorliggende concept wetgeving. Hierna mogen geen velden meer worden aangelegd met SBR Infill. Bestaande SBR-velden mogen na deze termijn nog blijven liggen.

Op dit moment is het gebruik van SBR-infill nog niet verboden. Het ligt in de lijn der verwachting dat dit verbod er komt. Tot die tijd is de richtlijn van het RIVM leidend. De markt is overigens al langer bezig en op zoek naar geschikte alternatief. Dat alternatief is er nog niet echt. De huidige alternatieven zijn sporttechnisch nog onder de maat, slijten snel of zijn heel duur. Er wordt geëxperimenteerd met infill op basis van kurk, mais en olijvenpitten. Daarnaast zijn de non-infill matten in opkomst, maar nog in een experimentele fase.

